

PERSONALIA

Osmdesátiny RNDr. Ivo Honsy

Těší mne, že mohu na stránkách přírodovědeckého *Sborníku Severočeského Muzea, Přírodní Vědy* poblahopřát svému příteli Ivo Honsovi ke krásnému životnímu jubileu, jehož se dožil 28. července 2011. Protože se známe již víc než půlstoletí, není pro mne snadné se rozhodnout, mám-li začít toto *iubilatio* výčtem toho, co dobrého a prospěšného vykonal Ivo Honsa během své dlouholeté spolupráce se Severočeským muzeem pro přírodovědecké oddělení tohoto ústavu nebo raději zvolit lehčí formu *laudatia* a vzpomenout na chvíle, které jsme spolu prožili v Jizerských horách nebo v jejich blízkém či vzdáleném okolí. Nejlépe bude proto začít věcnými informacemi.

Ivo Honsa se narodil v roce 1931 v Liberci jako jediné dítě pracovníka zdejší celní správy. V tomto městě strávil i své ranné dětství, které přerušila německá okupace Sudet na podzim 1938. Válku proto rodina prožila v Letařovicích na Českodubsku, resp.

v Doubravě u Turnova, odkud se všichni vrátili v roce 1945 zpět na Liberecko, přesněji do obce Mníšku, kde Ivo Honsa žije se svou manželkou dodnes. Osud válkou ze Sudet vyhnáných Čechů popsal mimořádně působivě a navíc *sine ira et studio*, tedy „bez hněvu a zaujetí“, v dlouhém rozhovoru, který s ním byl publikován v 6. ročníku Ročenky Jizersko-ještědského horského spolku v roce 2007 (str. 9–28). V Turnově navštěvoval za války tzv. měšťanskou školu, v Liberci pak absolvoval Vyšší chemickou školu. Teprve až později, již při zaměstnání v libereckém ÚKZÚZ (Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, kde pracoval prakticky celý život), vystudoval v roce 1970 Přírodovědeckou fakultu University Karlovy.

Přestože je vlastní profesí chemik, myslím, že většina lidí jej zná spíš jako erudovaného a vysoce odborně vzdělaného geologa. Byly to právě „kameny“ a knihy o nich, které jej koncem padesátých let minulého století přivedly do Severočeského muzea, kde jsem od roku 1957 pracoval v přírodovědeckém oddělení i já. Seznámili jsme se a od té doby jeho spolupráce s tímto ústavem trvá. Byla to spolupráce velice plodná a mnohotvárná. Ivo sice odolal mým dlouholetým nabídkám, aby se stal zaměstnancem muzea a začal v něm pracovat jako geolog, ale velice ochotně a nezištně se ujal odborného posuzování a nakonec i dokončení inventarizace (evidence) několika tisíců položek petrografických i mineralogických sbírek, které zčásti pocházely ještě ze starých předválečných fondů bývalého Přírodovědeckého muzea a jednak z poválečných svozů či pozdějších nákupů. Ivo Honsa je již desetiletí členem tzv. nákupní komise, která každoročně schvaluje nákup nových akvizic pro sbírková oddě-

lení muzea. Stejnou dobu je i členem redakční rady tohoto *Sborníku Severočeského Muzea, Přírodní Vědy* a je i jeho zásluhou, že tato tiskovina má vysokou odbornou úroveň. Když jsem v roce 1997 napsal pro tento sborník staletou historii Přírodovědeckého muzea, resp. přírodovědeckého oddělení Severočeského muzea, dovolil jsem si proto RNDr. Honsu, jako jediného z mnoha dobrovolníků a zájemců, kteří kdy s muzeem spolupracovali, uvést mezi zaměstnance ústavu.

Díky své velké skromnosti odolával Ivo Honsa celá desetiletí i mým výzvám, aby svoje rozsáhlé znalosti petrografie severních Čech zhodnotil v odborných článcích, které by obohatily *Sborník Severočeského Muzea*. Velmi jsem také stál o vytvoření geologické bibliografie Jizerských hor, kterou bych byl velice rád uveřejnil v *Knižnici Jizerských hor*, kterou kdysi vydávalo přírodovědecké oddělení muzea. Pro její napsání nebyl nikdo povolanejší než právě Ivo Honsa. Bohužel k tomu nikdy nedošlo a mně nezbyvalo než respektovat jeho omluvy na nedostatek času. Jeho znalosti se ale objevily v písemné podobě v kompendiích, např. v kapitole o mineralogii v 1. svazku monumentálního díla *Jizerské hory* (2009), v kapitole o geomorfologii CHKO Jizerské hory ve třetím dílu (Liberecko) rozsáhlé edice *Chráněná území České republiky* (2002), v textech o neživé přírodě v *Knize o Liberci* (1996, resp. 2004) a v knize *Příroda Frýdlantska* (2010) a také ve všech vydáních *Průvodce naučnou stezkou Bukovec-Jizerka-Rašeliniště Jizerky*. Velice si cením jeho ineditní téměř stostránkové *Inventarizace význačnějších geologických objektů a revize mineralogických lokalit na území Přírodního parku Ještěd v letech 1994–1996*. Takže stále neklesám na duchu a věřím, že onu slibovanou geologickou bibliografii pro liberecké muzeum Ivo Honsa přece jen ještě napíše.

Na závěr této krátké vzpomínky na spolupráci letošního oslavence se Severočeským muzeem bych rád připojil i svůj osobní dík za půlstoleté přátelství s Ivou a poděkoval mu za všechno, čím mne, lidsky i profesně, obohatil. Jako mladý „zvídavý zoolog“, jsem mu již od prvních dnů našeho seznámení začal klást geologické otázky, ze kterých mu muselo být ihned patrné, že jsem ve svém přírodovědeckém vzdělání prakticky nedotčený kamennými vědami. Přesto na otázky odpovídal s téměř otcovskou trpělivostí a podařilo se mu ve mně vzbudit obdiv i lásku k tomuto přírodovědeckému oboru a pochopit i zásadní rozdíly, které od sebe dělí živočišné a rostlinné druhy na jedné straně od kamenů – hornin a nerostů – u nichž se jeden „druh“ promění během milionů let v druh úplně jiný. Jsem přesvědčen, že pokud jsou kapitoly *O starých cínových dolech* a zejména *O jizerském kamení* z mé *Knihy o Jizerských horách* věcně správné a alespoň trochu čtivé, pak je to hlavně zásluha Ivo Honsy. Společně jsme také objížděli lomy a doly v jizerských a ještědských horách i na Frýdlantsku a já jsem pak jejich polohy, popisy a druhy hornin uváděl do turistických map a průvodců, o jejichž vypracování mě žádala mapová a turistická nakladatelství.

Nakonec jsem si nechal poděkování za to, že před desetiletími, kdy jsem se podílel na vedení jednoho z libereckých skautských oddílů, ze kterého se po roce 1970 stal turistický oddíl mládeže, s námi Ivo Honsa obětavě chodil přes jizerské a krkonošské hory doly, vyprávěl chlapcům a děvčatům o nerostech a horninách, spouštěl se s námi do dolů a z potoků v horách i pod nimi nás učil rýžovat drahokamy.

Takže dík a přání dobrého zdraví!

Miloslav Nevrlý